

Brief namens:**VNG, PO-Raad, BMK, BK, SWN, BOinK**

Retouradres: Postbus 70012, 3000 KP Rotterdam

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp: Integrale peutervoorziening en
onderwijsachterstandenbeleid**Contactpersoon:** Daniëlle Wille**Telefoon:** 06-22031919**E-mail:** d.wille@rotterdam.nl**Kenmerk:** 18MO00618**Bijlage(n):** 1**Datum:** 8 februari 2018

cc: Zijne excellentie dhr. A. Slob, minister voor basis en voortgezet onderwijs en media
Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Geachte Commissieleden,

De ambitie van het kabinet is het bestrijden van kansenongelijkheid in het onderwijs en het stimuleren van talent. Het kabinet erkent met zijn extra investering in de voorschool het belang van peutervoorzieningen. Wij juichen dat toe, maar de keuze om alleen te investeren in peuters met een achterstand is niet genoeg! Met langjarig investeren is in verschillende gemeenten in een intensieve samenwerking met kinderopvangorganisaties, peuterspeelzaalorganisaties en schoolbesturen een solide en kwalitatief goed aanbod opgebouwd om voor álle kinderen een goede start mogelijk te maken. Wij – VNG, PO-Raad, SWN, BK, BMK en BOinK – hebben een plan ontwikkeld om kansengelijkheid voor alle peuters in Nederland te realiseren. Wij verzoeken uw commissie om op 14 februari aanstaande ons plan te betrekken in het Algemeen Overleg over onderwijsachterstandenbeleid.

Samen werken aan kansengelijkheid loont

De afgelopen jaren stelde het kabinet scholen, kinderopvangorganisaties, peuterspeelzalen en gemeenten in het hele land in staat om op voorscholen en in het primair onderwijs extra educatief aanbod te creëren om ontwikkelachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen en in te lopen en de kwaliteit van dat aanbod te verhogen. De Inspectie van het Onderwijs concludeert dat met de middelen voor onderwijsachterstandenbeleid goede resultaten zijn geboekt.¹

We zijn er echter nog niet. Diezelfde Inspectie geeft aan dat onderwijs, overheden en andere sectoren de handen ineen moeten slaan om de toenemende tweedeling te keren. De SER pleit in zijn advies "Gelijk goed van start" (januari 2016) voor gericht investeren in voorzieningen voor jonge kinderen, mede omdat deze een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en het bevorderen van gelijke kansen. Het advies van de SER kan op uitzonderlijk veel draagvlak rekenen; veel maatschappelijke organisaties, politieke partijen en gemeenten, alsook de studiegroep 'Duurzame groei' (juli 2016) en de Taskforce Samenwerking tussen Onderwijs en Kinderopvang (2017) hebben het advies omarmd.

---

¹ Investeren Loont! Eindrapportage monitor kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie in de 37 grote steden in 2015/2016, februari 2016

Investeren in alle peuters...

Het kabinet investeert structureel € 170 miljoen in de voorschoolse educatie. Hiervoor moeten gemeenten en kinderopvangorganisaties de voorschoolse educatie voor doelgroepeuters uitbreiden van 10 naar 16 uur per week. Wij zijn blij met de uitbreiding van het aantal uren, maar vinden het onbegrijpelijk dat het kabinet zich beperkt tot een voorziening voor uitsluitend doelgroepeuters. Hiermee negeert het kabinet de brede maatschappelijke oproep om 16 uur peutervoorziening voor álle peuters mogelijk te maken. Ook wordt hiermee voorbij gegaan aan de ontwikkeling van brede voorzieningen voor peuters die in veel gemeenten plaatsheeft. Het kabinetsbeleid versterkt, in weerwil van de harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, de ontwikkeling van gescheiden peutervoorzieningen. Ook leidt het tot inefficiëntie en veel onnodig ingewikkelde uitvoeringsvraagstukken voor gemeenten, kinderopvangorganisaties en scholen.

...en effectief onderwijsachterstandenbeleid

Wij vinden dat álle gemeenten in Nederland in staat moeten worden gesteld effectief onderwijsachterstandenbeleid te voeren. Het kabinet stelt een herverdeling van de onderwijsachterstandsmiddelen tussen gemeenten en tussen schoolbesturen voor. Het CBS heeft daarvoor een nieuwe indicator ontwikkeld. In de brief van de minister worden op basis van deze indicator vijf scenario's uitgewerkt. Wij ondersteunen de uitgangspunten van de nieuwe indicator en de noodzaak voor een aantal gemeenten om meer middelen te krijgen dan nu het geval is. Daarbij wordt in de brief geen verbinding gelegd tussen de scenario's en de kosten van het door gemeenten en scholen te voeren onderwijsachterstandenbeleid. Dat leidt tot de vraag in hoeverre de verschillende scenario's effectief onderwijsachterstandenbeleid in alle gemeenten mogelijk maken².

Daarnaast geldt voor verschillende scenario's, dat ze voor een deel van de gemeenten en scholen tot een korting op het budget leiden, ondanks het extra budget dat op landelijk niveau beschikbaar komt. Voor hen leidt de herverdeling niet tot investeren, maar tot fors bezuinigen. De consequenties van deze scenario's zijn in de getroffen gemeenten onder andere:

- Het aantal plaatsen op de voorschool neemt af, waardoor er voor duizenden kinderen geen plek meer is. Zij beginnen met een achterstand aan de basisschool.
- De kwaliteit van de peutervoorzieningen neemt af, door minder investeringen in de kwaliteit van het personeel, inzet van minder hoogopgeleid personeel.
- In de grote(re) gemeenten ontstaat opnieuw een gesegregerde voorschoolse voorziening, waar alleen peuters met een achterstand terecht kunnen.
- Vroegschoolse educatie, schakelklassen en leertijduitbreiding in het primair onderwijs moeten worden stopgezet.

Het risico in deze gemeenten is méér kansengelijkheid, niet minder.

Ons alternatief: kansengelijkheid voor álle peuters.

Wij hebben een model ontwikkeld, waarmee binnen de financiële kaders van het Regeerakkoord een integrale voorziening voor álle peuters gerealiseerd kan worden in álle

---

² In scenario E, bijvoorbeeld is per kind €950 beschikbaar. Voor een voorschoolse voorziening van 640 uur per jaar (16 uur per week x 40 weken) betekent dat dat daarvoor €1,48 per uur beschikbaar is.

gemeenten van Nederland, inclusief de gewenste uitbreiding van 10 naar 16 uur per week. Het door ons uitgewerkte model gaat uit van reële kosten van kwalitatief hoogwaardige voorschoolse voorzieningen en versterkt de doorgaande leerlijn naar het primair onderwijs. Er blijft daarbij genoeg ruimte om ook te blijven investeren in kansengelijkheid in het primair onderwijs. Tegelijkertijd voorkomen we met dit model deels de nadelige financiële consequenties van de herverdeling. **Kortom: we hebben een model dat én leidt tot gewenste resultaten in het regeerakkoord én leidt tot een integrale voorziening voor alle peuters én dat afbraak van voorzieningen voorkomt. Wij doen een dringend beroep op uw commissie om op 14 februari aanstaande de minister te adviseren de mogelijkheden van dit model samen met alle betrokken uitvoeringspartijen verder in kaart te brengen.**

In de bijlage vindt u de uitgangspunten van ons model. Vanzelfsprekende lichten we dit model graag toe aan uw commissie.

Hoogachtend,

Jantine Kriens
Algemeen directeur

Rinda den Besten
Voorzitter

Sharon Gesthuizen
Voorzitter

Felix Rotterberg
Voorzitter

Marijke de Vos
Voorzitter

Gjalt Jellesma
Voorzitter

Bijlage 1: Kern peutermodel

Ambitie:

- Toegangsrecht van 16 uur per week voor alle peuters.
- Een voorziening van hoge pedagogische kwaliteit voor alle peuters; een voorziening die kinderen stimuleert in hun ontwikkeling en bijdraagt aan gelijke kansen voor ieder kind.
- We maken in het toegangsrecht geen onderscheid tussen peuters; wel of geen toeslag, wel of geen risico op achterstanden, peuters gaan naar dezelfde voorziening, komen elkaar tegen en spelen met elkaar.
- We sluiten aan bij het SER advies "Gelijk goed van start" (januari 2016).

Model:

- Het toegangsrecht voor peuters is mogelijk wanneer bestaande beschikbare financiële middelen op een slimme manier worden ingezet.
- In ons model vallen alle peuters voor de 16 uur van het toegangsrecht onder de wet kinderopvang.
- Er blijft een ouderbijdrage bestaan. Deze is vergelijkbaar met de huidige ouderbijdrage in de kinderopvang.
- Om de toegankelijkheid ook voor de laagste inkomens en mensen met schulden te garanderen, krijgen gemeenten de mogelijkheid om voor deze groepen de ouderbijdrage (deels) te vergoeden. Wettelijk kunnen gemeenten nu al voor bepaalde groepen de ouderbijdrage vergoeden. Hieraan willen we lage inkomens en ouders met schulden toevoegen. Dat betalen we uit de € 60 miljoen die het vorige kabinet heeft vrijgemaakt voor groepen die nog niet naar een peutervoorziening gingen.
- De kwaliteitseisen voor de peutervoorziening moeten bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en minimaal gelijk zijn aan de huidige eisen van de voorschoolse educatie. Ministeries, gemeenten, sector en opleidingen ontwikkelen gezamenlijk de vereiste kwaliteit en het tempo van invoering.
- De extra kosten voor deze kwaliteit financieren we uit een deel van de huidige middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid en uit de € 170 miljoen die in het regeerakkoord is opgenomen voor intensivering van de voorschoolse educatie.

Wat levert het op?

- Dit model stimuleert gelijke kansen voor alle kinderen. De peutervoorziening stelt de ontwikkeling van alle kinderen centraal. Kinderen met achterstanden krijgen daarbij de aandacht die nodig is.
- Dit model maakt een einde aan de segregerende werking van de huidige voorzieningen. Alle peuters kunnen naar dezelfde kwalitatief hoogwaardige voorziening.
- Dit model stimuleert (arbeids)participatie van de ouders doordat ieder kind recht heeft op 16 uur toegang.
- Dit model vergroot de stabiliteit van de kinderopvang doordat peuters ongeacht de werksituatie van hun ouders (en de veranderingen daarin) een toegangsrecht hebben. Stabiliteit is goed voor de ontwikkeling van kinderen, biedt meer zekerheid voor ondernemingen en vermindert de kosten.
- Dit model vermindert de bureaucratie. Regelgeving en financieringsstromen zijn aanzienlijk eenvoudiger dan in de huidige situatie. Er zijn minder regels voor ondernemers en ouders.
- Dit model maakt de situatie tussen gemeenten vergelijkbaar en is eenvoudiger te monitoren.